

KOLME
MUISTIKIRJAA

Anita Konkka

SAGA
EGDMONT

KOLME
MUISTIKIRJAA

Anita Konkka

Anita Konkka

Kolme muistikirjaa

SAGA Egmont

Kolme muistikirjaa

Cover image: Shutterstock

Teos on julkaistu historiallisena dokumenttina, jonka kieli kuvastaa julkaisuaikansa näkemystä.

Copyright © 1990, 2020 Anita Konkka and SAGA Egmont

All rights reserved

ISBN: 9788726569803

1. e-book edition, 2020

Format: EPUB 2.0

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means without the prior written permission of the publisher, nor, be otherwise circulated in any form of binding or cover other than in which it is published and without a similar condition being imposed on the subsequent purchaser.

SAGA Egmont www.saga-books.com - a part of Egmont,
www.egmont.com

I Punainen muistikirja

A sun Roomassa, Januksen kukkulalla. Sen niminen jumala on joskus elänyt, mutta se kuoli, kun ihmiset eivät enää palvoneet sitä vaan kääntyivät muiden jumalien puoleen. Olen aina toivonut, että saisin asua lähellä taivasta, sellaisessa paikassa, josta näkisin kauas. Se toive on nyt toteutunut. Näen ikkunasta taivaan, vuoret ja kaupungin joka on pyöreä kuin tattariryynipata. Kukkulan alapuolella on nunnaluostari ja vankila jota luulin ensin valtion mielisairaalaksi, kun se on niin kolhon näköinen rakennus. Sillä on kaunis nimi, Taivaan kuningattaren vankila. Sinne on suljettu miehiä jotka varastivat itseltään vapauden ja hyvän maineen. Kun on oikein köyhä, voi varastaa vain itseltään. He ovat rehellisiä varkaita ja murhamiehiä, mutta sielunmurhaajat kulkevat vapaina. Minusta näyttää siltä kuin heitä liikkuisi sankoin joukoin kukkulan toisella puolella, siellä minne aurinko laskee ja missä kiiltelee Pietarinkirkon kupoli. Mutta tämä on vain yksityinen käsitys, johon ei kannata kiinnittää huomiota. Vankilan eteläsiiven ikkunat ovat pimeinä, pohjoissiivessä värähtelevät siniset valot. Siellä katsotaan parastaikaa Dynastiaa. Taivaalla räiskyvät ilotulitusraketit, viettävät jotain juhlaa, tuskin ne sitä juhlivat, että olen saapunut kaupunkiin, vaikka olen Anna-Maria, pyhä äiti ja tytär samassa ruumiissa, mutta Helenaksi kutsuttu, sillä oli isän tahto että minusta tuli kuun kaima. Se paistaa vankilan tornin yläpuolella. Käytyäni kerran tähtitornissa katsomassa sitä kaukoputkella petyin kun se ei ollutkaan kaunis yön nainen, vaan rokonarpinen vanha eukko.

Paracelsus piti kuuta myrkkylähteenä, samoin naisten silmiä silloin kun kuu tekee heidän verensä levottomaksi. Minä katsoin äsken silmiäni peilistä. Ne olivat ennen siniset, nyt ne ovat vihreät ja silmäterän ympärillä on sameankeltainen kehä. Vasta viime kesänä huomasin, että ne ovat vaihtaneet väriä. Kenties sen aiheutti suru ja pettymys.

Kun lähdin Helsingistä, aurinko paistoi viistosti katua pitkin. Kirkon seinällä Jeesus levitti käsiään ja mainostaulussa luki: Minä olen tie, totuus ja elämä. Taulun alapuolella tapettiin katuun lyyhistynyttä miestä. Ihmisiä käveli ohitse eivätkä olleet huomaavinaan. Kaksi miestä seisoivat bussipysäkillä ja katseli. Nainen pysähtyi vähän matkan päähän, hänen kasvonsa järkkäyivät. Hän reagoi, mutta miehet vaan seisoivat kädet taskussa. Ehkä he odottivat suurempia tapahtumia, sotia, vallankumouksia ja pörssiromahduksia, ekokatastrofia; tai seuraavaa bussia.

Se oli viimeinen mieleen jäänyt kuva kotimaasta. Tein kuten Ovidius neuvoi tekemään, kun rakkaudesta on päästävä eroon: "Lähde kauas, vaikka vahvat kahleet pitäisivät sinua sidottuna, ja tee pitkiä matkoja." Junassa tapasin naisen, joka ei ollut käynyt Suomessa viiteen vuoteen eikä sanojensa mukaan kaivannut sinne, mutta ilahtui kun kuuli että minä olin suomalainen. Hän oli tulossa Amsterdamista ja menossa Palermoon. Jostain syystä naiset kertovat surullisia tarinoita matkoilla. Kerran tapasin ruotsinlautalla naisen jonka veli oli ampunut itsensä ja perheensä, kun hänen koiransa oli jäänyt auton alle. Tämä nainen, joka ei Suomea ikävöinyt, kertoi elämäntarinansa vähän ennen Firenzeä kun olimme matkanneet yhdessä yön yli. Hän sanoi, että ei voinut puhua sitä kenellekään, mutta minulle hän voi, koska en ole tuttu emmekä me luultavasti tapaa toista kertaa. Yhdeksän vuotta sitten hänen miehensä, poikansa ja isänsä kuolivat auto-onnettomuudessa, kun lähtivät viemään jouluaattona

kynttilää äidin haudalle. Neljään vuoteen hän ei puhunut kenenkään kanssa, istui vain ikkunan ääressä ja katseli urheilukenttää. Hetken aikaa minusta tuntui kuin olisin katsellut hänen silmillään kenttää, jolla kaksi joukkuetta potki palloa kuin hidastetussa filmissä. Näin kuinka liike lakkasi, pallo jäi ilmaan ja aika pysähtyi.

Minä olin menettänyt vain yhden miehen, eikä hän ollut edes kuollut. Minä kutsuin häntä Jasoniksi. Oli hänellä porvarillinenkin nimi: Lasse Aho, mutta minulle hän oli Jason, mies joka etsi kultaista taljaa eikä löytänyt sitä. Kirjoitan hänestä menneessä muodossa kuin kuolleesta, ehkä toivon salaa että hän olisi kuollut. Hän oli hengissä ja hyvissä voimissa ainakin kuukausi sitten, jolloin lähdin Suomesta. Hän antoi minulle Franciscus Assisilaisen Aurinkolaulun, jotta synkkinä hetkinä saisin siitä mielenlennystä, ja neuvoi miten eletään särkyneen sydämen kanssa. Hän sanoi, että minun pitää katsella puunlehteä, taivasta ja ruohonkortta ja mietiskellä. Sanon katselleeni niitä koko kesän, mutta ei se ole mitään auttanut. Hän lohdutti, että särjettyä sydäntä Herra ei hylkää.

3

Jäin junasta Firenzessä ja menin Uffizin galleriaan katsomaan Botticellin Venusta. Vaalea, alaston nainen seisoj simpukankuoren päällä hiukset tuulessa hulmuten. Hänellä oli luisut hartiat, joutsenkaula ja kasvoilla hempeän surumielinen ilme. Sellaisena Jason halusi minut nähdä, ja näki ensimmäisenä vuonna, ehkä vielä toisenakin mutta ei enää kolmantena. Ensin oli kuva, tai oikeastaan monta kuvaa, sillä hän oli leikannut sanomalehdestä ja kiinnittänyt keittiönsä seinälle kaikki ne Venukset joita eräs laivayhtiö käytti sinä talvena mainoskampanjassaan. Värikuvavenukset katselivat häntä pää kallellaan aamuisin kun hän joi kahvia pöydän ääressä. Joskus hän vilkaisi niitä hajamielisesti miettiessään päivän töitä, mutta jonkin ajan kuluttua tottui, lakkasi näkemästä ja unohti ne. Niin käy kaikelle minkä kanssa elää joka päivä. Kuka ties Venus, joka oli alun perin voimakas ja vaarallinen jumalatar, loukkaantui kun häntä ei huomattu, päätti kostaa ja sokaisi Jasonin silmät niin että hän minut tavatessaan ei nähnyt todellista naista vaan kuvien naisen. Olen ehkä väärässä. Ehkä rakkaus sokaiseekin vain miehen toisen silmän, toisen se tekee näkeväksi. Eikä sokaistunut silmä näe, mitä muut näkevät, mutta selvänäköinen silmä katsoo suoraan sieluun ja näkee mitä he eivät näe. Kolmessa vuodessa Venuksen kuvat ränsistyivät, repeilivät ja haalistuivat kellertäviksi. Pikku hiljaa ne katosivat seiniltä, kunnes jäljellä oli vain yksi nurkkaan unohtunut pienikokoinen kuva. Kun kävin Jasonin luona viimeisen kerran, sekin oli kadonnut.

4

Olen vain ihminen, en jumalattarien sukua, enkä pystynyt loppuun asti näyttämään Venukselta. Ensin lihoin, eikä se miellyttänyt Jasonia. Hän sanoi pitävänsä laihoista naisista. Rupesin laihtumaan. Ystäväni kyselivät huolestuneina mikä minua vaivaa kun olen käynyt niin ohueksi, että mahdun kohta avaimenreiästä sisään. Sitten alkoi naamani vaihtua toiseksi. Se muuttui ensin punaisenkirjavaksi kuin talvipuutarhan kalan kylki ja sen jälkeen siitä lähti nahka. Kun kävin lääkärissä, hän sanoi ettei tiedä mitä se on, mutta arvelee sitä eskeema sepporicumiksi. Suomeksi se oli taliköhnärohtuma, mutta hän ei voinut käyttää niin rahvaanomaista nimeä koska oli sivistynyt nainen. Luin lääkärikirjasta, että aiheuttaja oli tuntematon, mutta syynä saattoi olla hormonihäiriö. Jason joka tunsu intialaisen Ayurveda-terveysopin, sanoi että bakteerit olivat joidenkin demonien näkymättömän ruumiin soluja. Hänen mukaansa tuntematon demoni oli ottanut minut valtaansa, tunkenut ruumiinsa minun ruumiiseeni ja minä sairastuin, koska sopeuduin sen värähtelyihin, kun taas sellaiset ihmiset jotka eivät vastanneet värähtelyihin, eivät sairastuneet. He olivat immuuneja demoneille. Jason lakkasi katsomasta minua, ei kai kestänyt nähdä kuinka muutuun naispuoliseksi hirviöksi, gorgoniksi jonka silmäaukoista häntä tuijotti kauhua herättävällä tavalla naissukupuolen kärsimys, raivo ja miehiin kohdistuva ikiaikainen syytös. Sivelin naamaani voiteella, jonka nimi oli Sulfur. med. Hydrocortison Apobase. Se haisi rikiltä ja toi mieleeni alkemistien Sulfu filosorum -nimisen aineen, joka

koostui vedestä, sielusta, öljystä elohopeasta, auringosta ja kyynelistä. Toukokuuhun mennessä minulle oli kasvanut uusi iho. Se oli hyvin ohut, sileä ja niin valkoinen että se hohti pimeässä.

Mahtoiko johtua ohuesta ihosta, että tulin yliherkäksi ihmisten tilalle? Minua rupesi sisäisesti huimaamaan, kun näin humalaisen joka piteli bussipysäkin tolpastä kiinni ja horjahteli sen näköisesti että menettää millä hetkellä tahansa otteen tolpastä ja romahtaa katuun. Lähdin kävelemään seuraavalle pysäkille, sillä en voinut katsoa häntä, koska päässäni pyöri kuin olisin ollut itsekkin humalassa. Minä samastuin yksijalkaisiin kerjäläisiin, kodittomiin, häväistyihin, hyljättyihin ja kurjiin. Heräsin usein yöllä mielessä sietämätön suru ihmisten tilan vuoksi. Syntyivät tänne, elivät, kärsivät ja kuolivat, eivätkä tienneet minkä takia. Myös eläinten tila suretti minua. Kun olin kaupassa, myyjätär näytti ikkunasta otusta, joka laahautui hitaasti parkkialueen poikki kohden ruusupuskaa. Välillä se pysähtyi, painoi päänsä maahan, lepäsi ja jatkoi sitten matkaa.

— Rotta, minä sanoin.

— Eivät rotat ole tuon näköisiä. Rotat juoksevat vikkelästi eikä niillä ole noin leveätä häntää, sanoi myyjätär.

Säälin otusta, samastuin myös siihen, ja kun lähdin kaupasta tunsin itseni niin voimattomaksi että hädin tuskin jaksoin laahustaa kadun toiselle puolelle kotiin.

Kun eräänä päivänä olin tekemässä haastattelua fossiilisten polttoaineiden haitoista, minut valtasi kesken kaiken omituinen olo. Tuntui kuin olisin irronnut ruumiistani ja leijunut tyhjyyteen. Haastateltavani ääni kuului jostain hyvin kaukaa. Kiinnitin katseeni hänen hyvinhoidettuun partaansa, että en olisi kokonaan menettänyt otetta todellisuudesta. Tuijotin parran kärkeä,

joka liikkui ylös ja alas, kun hän puhui rikkipäästöistä, kasvihuoneilmioistä ja ekokatastrofista, joka koittaisi hyvin pian ellei ilmaa ruveta suojelemaan tehokkaammin. Hän sanoi, että energiaa pitää säästää eikä tuhjata mielettömästi ja lisäsi että mitään ei oltu opittu seitsemänkymmentäluvun energiakriisistä. Hän keskeytti puheensa ja katsoi minua sen näköisenä että odotti lisäkysymyksiä, mutta kaikki kysymykset olivat karanneet mielestäni. Kuulin kuinka jokin vieras ääni julisti minun suullani:

— Ihmisellä on lyhyempi muisti kuin norsulla, eikä se opi mitään hyvällä, se oppii vain kärsimyksen ja pahan kautta.

Poskiani alkoi kuumottaa, kyynelkuppasivat silmiin ja minua heikotti.

— Voinko auttaa? haastateltavani kysyi ystävällisesti.

En vastannut, minusta tuntui, että olin tulossa hulluksi, joku vieras ääni puhui sisälläni eikä minua voinut auttaa yksikään mies eikä nainen, eivätkä edes eläimet jotka saduissa johdattavat eksyneen pois synkästä metsästä. Haastattelua seurasi painajaisunia. Kävelin tietä pitkin kaupunkiin päin. Näytti siltä että kevät oli tulossa, sillä joka puolella oli likaisia lumikasoja jotka höyrysivät. Lähdin nousemaan rinnettä ylös, lumimassa nousi perässäni, tavoitti minut ja vyöryi ylitseni. Lumi oli harmaata tahmeata ainetta joka tarttui ihoon ja hiuksiin. Kun pääsin sen alta pois, oli kesä, ruoho kasvoi vihreänä, linnut lauloivat ja minä huomasin seisovani maalaistalon pihalla. Menin taloon ja pyysin että saisin peseytyä. Käsivarsissani oli isoja sinipunervia läiskiä ja hiukset olivat muuttuneet sianharjaksiksi. Kun katsoin itseäni peilistä, näin että ohimoille oli kasvanut valkoisia hiuksia. Emäntä tunsi ilmiön. Hän sanoi:

— Ensin tulevat valkoiset hiukset, sitten tukka lähtee kokonaan.

Hän kertoi että hänelle oli käynyt samalla tavoin, kun saastepilvi oli haudannut hänet alleen, mutta hiukset olivat kasvaneet uudelleen jonkin ajan kuluttua.

En tiedä onko hulluus tarttuvaa, mutta, ennen Jasonia olin jotakuinkin järkevä ihminen eikä elämässäni tapahtunut mitään merkillistä. Olin suorittanut yliopistossa loppututkinnon ja saanut sen jälkeen työpaikan historiankirjoittajana. Kun olin kirjoittanut historian valmiiksi, minut pyydettiin erikoistoimittajaksi erääseen rakennusalan lehteen. Otin tarjouksen vastaan, koska sillä hetkellä ei näköpiirissä ollut mitään muutakaan työtä. En alun perin aikonut toimittajaksi, aioin nuorena kirjailijaksi, mutta se jäi pelkäksi haaveeksi, sillä en pystynyt ylittämään itseäni. Pelkäsin muiden ihmisten mielipiteitä; mitä ne sanoisivat, kun lukisivat mitä olen kirjoittanut ja pääsisivät perille todellisista ajatuksistani ja tunteistani.

Opiskeluaikana menin naimisiin, järkisyistä, kuten silloin kuvittelin, sillä olin rakastunut toisen naisen mieheen ja halusin unohtaa hänet. Avioliittoni kesti yhdeksän vuotta. Se loppui, kun tajusin että olin elänyt väärennettyä elämää, olin etsinyt turvaa, paennut yksinäisyyttä ja väittänyt rakastavani miestä jota en rakastanut.

— En voi jatkaa enää tätä valehtelua, sanoin eräänä päivänä miehelleni.

— En voi elää ilman sinua, sanoi hän.

Onneksi se lause ei ollut totta, sillä hän elää yhä, vaikka erosta on kulunut lähes kuusi vuotta. Hänen jälkeensä minulla ei ollut miestä. En rakastunut kehenkään, vaikka työssäni tapasin pelkästään miehiä. Minulla ei ollut edes yhden yön suhteita. Olin kokeillut niitä muutaman kerran mutta niistä oli jäänyt vain paha mieli ja omantunnonsyytökset. En osannut ottaa kevyesti miehiä.

Eräässä elokuvassa mies kysyi naiselta, uskoiko tämä sattumaan. En muista mitä nainen vastasi. Jos joku kysyisi samaa minulta, sanoisin että uskon sattumaan ja elämän järjellä selittämättömiin hetkiin. Joskus naurettavan pienet yhteensattumat sekoittavat elämän, kääntävät sen kulkemaan suuntaan, johon sen kenties alun perinkin oli tarkoitus mennä. Mutta mistä minä olisin kolme ja puoli vuotta sitten, jolloin tapasin Jasonin, osannut arvata että se suhde johtaa minut tälle kukkulalle, jolla äidilläni oli tapana kävellä ja katsella auringonlaskuja.

Sinä iltana minun piti tavata eräs opiskelutoverini, joka oli soittanut ja kertonut että hänen äitinsä oli kuollut talvella. Opiskelutoveri muisti että olin käynyt äidin liikkeessä katselemassa hattuja joihin minulla ei siihen aikaan ollut varaa. Äidiltä oli jäänyt toistasataa hattua perinnöksi eikä hän tiennyt mitä tekisi niillä. Lupasin käydä hänen luonaan hattuja vilkaisemassa, ja hän lupasi tehdä minulle ruokaa. Olin sovittuna aikana paikalla, mutta en päässyt porraskäytävään. Ovisummeri on ehkä rikki, ajattelin ja menin lähimpään puhelinkioskiin soittaakseni opiskelutoverilleni. Kioski oli varattu. Seisokelin sen edessä odottamassa vuoroani, kun Jason tuli paikalle hengästyneenä ja kysyi, olinko odottanut jo kauan. Liioittelin vähän, kun sanoin että ainakin viisi minuuttia. Koputin kolikon reunalla kioskin lasiovea, mutta nuori mies ei älynnyt lopettaa. Hän kääntyi nurkkaan päin, pani uuden kolikon automaattiin ja jatkoi keskustelua korvat punaisina ja rystyset valkoisina, näytti siltä että langan toisessa

päässä ratkaistiin hänen elämänsä tulevia suuntaviivoja. Jason pani tupakaksi ja kertoi, että hänen autonsa oli mennyt rikki ja hänen piti soittaa joku hinaamaan sitä ja että jo aamulla hänellä oli ollut tunne, että tänään tapahtuisi jotain epätavallista, sillä hän oli nähnyt unta, että sähkölaitoksen ylintä kerrosta purettiin ja alimmassa uiskenteli leipiä vedessä. En muista kertoiko hän unen ensiksi vai vasta sen jälkeen, kun oli kysynyt olemmeko tavanneet jossain, sillä näytän hänestä niin tutulta. Sanoin että hän ei ollut tavannut minua, mutta että olen lukenut hänen kirjojaan. Muutamaa päivää aikaisemmin olin nähnyt lehdessä hänen kuvansa ja lukenut syntymäpäivähaastattelun, jossa hän sanoi että vuosisadan loppuun mennessä ihmisten on opittava joko hyvällä tai pahalla veljeyden aate. Se oli jäänyt mieleeni, sillä harvat enää nykyään puhuivat veljeydestä. Sanoin sen hänelle ja hän hymyili tyytyväisenä, kun sanat olivat menneet perille.

Jasonin mukaan henkimaailma oli ollut asialla kun en saanut yhteyttä ystävääni, joka oli ollut kotona ja odottanut minua lämpimän ruuan kanssa turhaan, eikä hänen tietääkseen summerissa ja puhelimessa ollut mitään vikaa, minkä hän totesi hieman loukkaantuneella äänellä. Minä epäilin että häneen oli iskenyt psykologinen kuurous, sillä en oikein uskonut henkimaailman olemassaoloon. Mikäli henkiä oli olemassa, miksi ne yhtäkkiä sekaantuivat elämäni, kun eivät olleet tehneet sitä ennenkään? Ne olivat siihen asti olleet minun puuhistani yhtä vähän kiinnostuneita kuin minä olin kiinnostunut niistä.

6

Yhtäkkiä olin rakastunut ja päästäni pyörällä kuin salaman lyömä. Olin niin rakastunut että toivoin olevani pölykoira hänen huoneensa nurkissa, jotta saisin elää aina hänen läheisyydessään, majoilla sängyn alla ja pyörähdellä hänen jalkojensa juuressa. Tiesin ettei hän antaisi siivota minua pois, sillä hän kauhistui kuin olisin aikonut viedä häneltä sydämen tai vähintään käden, kun halusin imuroida hänen asuntonsa, joka oli synkkä, likainen ja täynnä rojua kuin saituri Pljuskinin koti. Ilmeisesti hän viihtyi rojujensa keskellä, koska mitään ei saanut heittää pois. Ehkä häneltä oli jossain aikaisemmassa elämässä viety rahat, talot, tavarat ja naiset, maine ja yhteiskunnallinen asema, koska hän piti tässä elämässä tiukasti kiinni narunpätkästäkin ja säästi viinipullojen korkit, jopa syömiensä avokadohedelmien kuoret, jotka pölyttyivät keittiön hyllyllä. Hänellä oli noin kolmekymmentä vanhaa kameraa, ainakin viisikymmentä sateenvarjoa ja kahdeksan pölynimuria, joita en saanut käyttää. Hänen kantansa oli järkkymättömän kielteinen loppuun asti. Aina kun ehdotin siivoamista, hän kiihtyi ja alkoi hikoilla hermostuneena. Eräänä aamuna sanoin hänelle leikilläni, mutta tosissani:

— Jos menet kanssani naimisiin, pesen sinun hellasi.

Hänen kasvoilleen kohosi jäykkä ilme, kulmat rypistyivät, ja suu tiukkeni. Hän vavahti kuin sielu olisi järkkynyt sijoiltaan. Ja kun hän antoi minulle rukkaset hän selitti, ettei voi sitoutua, sillä hän tekee mitä henki kääsee hänen tehdä, eikä se ole toistaiseksi käskenyt häntä menemään minun kanssani naimisiin. Hän otti asian puheeksi vielä

seuraavallakin viikolla ja selitti samat asiat. Ilmeisesti rukkaset olivat jääneet painamaan hänen mieltään.